

Bror-Axel Lamberg:

”Till Flydda Tider...” – Minnen

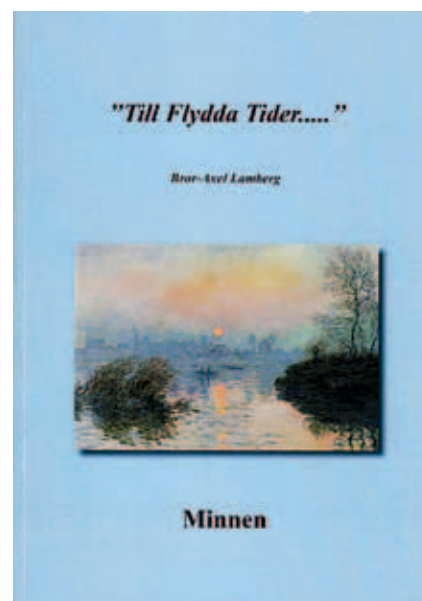
Professor emeritus Bror-Axel Lamberg, känd som den kliniska tyreoidologins fader i Finland, har utkommit med en ny bok, *Minnen, ”Till Flydda Tider...”* (ISBN 978-952-92-9096-3; Tryck: Unigrafia 2011). Boken består av två delar. Den första boken berör författarens barn- och ungdomsår från 1923 till slutet av fortsättningskriget hösten 1944 och studieåren 1945–1949. Den andra boken omfattar författarens professionella och vetenskapliga karriär från 1950 till dagens datum. Hela volymen består av 262 sidor och innehåller rikligt med bilder tagna under årens lopp – vänner och kolleger passerar revy. Det finns många intressanta bilder både på samtida kolleger från Finland och på internationellt kända kolleger och forskare.

Boken är rappt och klart skrivet – det är imponerande hur detaljerat författaren anger plats och datum för tilldragelserna och resorna. Den är därför levande och lättläst – man vill inte gärna lägga den ifrån sig utan i stället läsa vidare för att få veta vad som hände sedan. Författaren tar läsaren med sig på en svindlande tur genom åren.

Den första boken beskriver uppväxttiden, skolgången i Norsen, författarens stora musikaliska intresse, krigstida händelser och studietiden. Blivande hustrun Carin Olin var författarens kurskamrat. Författaren serverar frikostigt anekdoter om vänner och bekanta – med Krister Nordström sjöngs det bland annat ”Gluntar”. I den andra boken beskriver författaren hur Svenska Endokrinologföreningen bildades 1945 och hur Rolf Luft blev Sveriges och Europas första professor i endokrinologi. Finska Endokrinologföreningen bildades 1947 av en kommitté ledd av Johannes Wahlberg.

Övriga medlemmar var patologen Unto Uotila, gynekologen Erkki Jäämeri, veterinären och hormonforskaren Sykkö Pesonen, invärtesläkaren Lauri Kalaja, gynekologen och kliniska kemisten Olavi Kinnunen och laboratorieläkaren Osmo Helve. Vidare beskrivs det hur *Acta Endocrinologica* kom till. Minervastiftelsens uppkomst beskrivs också; i centrum stod personer som Bertel von Bonsdorff, Ralph Gräsebeck, Harald Teir, författaren själv samt Tor och Gunnel Pettersson. Den genetiska forskningen tog fart 1961, då Albert de la Chapelle, på initiativ av Herman Hortling studerade kromosomerna hos ett antal patienter med avvikelser i könsutvecklingen. Frej Fyhrquists grupp som studerade blodtrycksendokrinologi anslöt sig i slutet av 1960-talet.

Författaren beskriver också pionjärerna inom tyreoidaeforskningen i Finland, forskningsresultaten och metoderna. Detta är speciellt intressant läsning för endokrinologer och övriga personer intresserade av sköldkörtelsjukdomar och sköldkörtelforskning. Av boken framkommer det vilket livligt internationellt samarbete och kontakter författaren hade, bland annat med Thyroid Clinic i Boston och endokrinologiska kliniken på Karolinska sjukhuset. Författaren var också verksam i det tyskspråkiga Europa, Danmark och Italien. I Rom 1965 i samband med ”V International Thyroid Conference” bildades den europeiska sköldkörtelföreningen, ”European Thyroid Association” eller ”ETA”. Professor Bor-Axel Lamberg är en av de stiftande medlemmarna. Motsvarande amerikanska organisation, ”American Goitre (senare Thyroid) Association”, ”ATA”, inrättades 1923. En av ETA:s viktigaste stiftande medlemmar var

Aldo Pinchera, som författaren betraktar som kanske den främsta kliniska endokrinologen i Europa. Professor Pinchera deltog i ETA-kongressen i Pisa så sent som i början av september i år, men avled kort därefter.

Författaren beskriver också verksamheten vid IV Medicinska kliniken och den endokrinologiska och metabola verksamheten vid Hues medicinska kliniker i Mejls med Esko Nikkilä, Risto Pelkonen och författaren själv i spetsen.

Camilla Schalin-Jäntti